

NOTAT

- magasin om demokrati og Europa

Tema:

EU på rovfiskeri i Afrika?

Tor Nørretranders:
WikiLeaks
- en gave

Mauretansk ekspert:
Fiskeriaftale med EU
- en historisk fejltagelse

TEMA:

Afrikanske fisk i europæiske net

Rovfiskeri?

Meget peger i den retning. En del af EU's fiskerflåde finder sin fangst langt fra Europa, ikke mindst ved de afrikanske kyster. Der er ingen øvre grænse for, hvor meget de må fiske, der er alle tegn på, at fiskebestandene ved kysterne er på et historisk tilbagetog, og der er lokale fiskere, der klager over tab af levebrød. Aldrig før har fiskeriaftalerne med de afrikanske lande været så kontroversielle.

Om det også betyder, at EU lægger stilen om, vil det kommende år vise. Hele EU's fiskeripolitik er nemlig nu til diskussion. I 2012 skal alle ender mødes i et vældigt kompromis mellem medlemslande med forskellige interesser. Også aftalerne om fiskerettigheder uden for europæisk farvand, den såkaldte "eksterne dimension", er en del af kabalen. Her har især Grækenland, Portugal, Spanien og Italien store interesser. Fra dansk side er der tradition for at spille med, og støtte aftalerne. Spørgsmålet er, hvad der vil ske denne gang. I de senere år er der kommet øget fokus på problemerne ved aftalerne, og tonerne fra den danske regering og andre danske politikere er en kende mere kritiske end tidligere.

Red.

Hvorfor fisker EU-fartøjer ved Afrika?

Overudnyttelse:

88 procent af fiskebestandene i de europæiske vande udnyttes lige til, eller over, en grænse, som betyder, at bestanden svinder ind.

Fisk udefra:

70 procent af al fisk, som bliver spist i EU, importeres fra lande udenfor unionen.

Pligt til salg:

Kyststater har i følge FN's havretskonvention en forpligtelse til at sælge fiskerettigheder til det overskud af fisk, man ikke selv kan fange. Flere afrikanske stater har, eller har haft, et overskud af fisk.

Kontant erstatning:

De afrikanske stater, som EU har indgået aftaler med, får kontant erstatning for salg af fiskerettigheder, for eksempel Guinea-Conakry (25 mio. kr. pr. år), Guinea-Bissau (52 mio. kr., en tredjedel af landets budget) og Mauritien (640 mio. kr.).

Noget for noget?

Vi får adgang til fisk, I får penge og hjælp til udvikling.

Sådan ser den ideelle beskrivelse af fiskeri- og partnerskabsaftalerne (FPA), som EU har indgået med tidligere kolonier i Afrika, Vestindien og Stillehavsområdet (AVS-landene), ud. Men aftalerne har mange kritikere, som bl.a. lægger vægt på følgende:

- * Der er ingen begrænsninger af de fangster, som EU køber sig adgang til.
- * EU-fiskerne konkurrerer med de lokale fiskere; selv om de fisker et

stykke væk fra kysten, så tager de af den samme bestand.

- * Løfter om investeringer bliver ikke overholdt, møder med partnerskabslandene bliver ikke afholdt.
- * Ingen lokal landing eller forarbejdning af fangsterne.
- * Indholdet i aftalerne holdes skjult for den lokale befolkning.

Hvilke lande har EU fiskeripartnerskabsaftaler med?

Angola, Comorerne, Elfenbenskysten, Grønland, Guinea-Bissau, Guinea-Conakry, Kap Verde, Kiribati, Madagaskar, Marokko, Mauretania, Mikronesien, Mozambique, Salomon Øerne, Saõ Tomé & Príncipe, og Seychellerne.

Hvilke fiskere tager til Afrika?

Det er næsten udelukkende sydeuropæiske fiskere, som bruger EU's fiskeriaftaler med de afrikanske lande. Spanien er på en suveræn førsteplads, efterfulgt af Italien, Portugal og Grækenland. Kun enkelte fiskere fra Nordeuropa tager så langt sydpå.

Hvad kræver kritikerne?

- * En klar adskillelse mellem adgang til fiskerirettigheder og partnerskab om udvikling af lokalt fiskeri.
- * At EU skal forhandle med landene samlet, så de kan stå stærkere, end nu hvor de splittes op.
- * Stop for EU-støtte til EU's egen fiskerflåde.
- * Gennemsigtige aftaler, som gør det muligt for lokalbefolkningerne at vurdere EU-aftalerne.
- * Aftaler med asiatiske lande om at sikre et bæredygtigt globalt fiskeri. ♦

Forside: Kystfiskeri med kastenet i solnedgangen i Afrika.

Fiskeriaftale er "hæleri"

Svensk institut skærer nu igennem i en betændt diskussion: EU's aftale med Marokko om fiskeri ved det besatte Vestsahara er ulovlig. Det er ikke den danske holdning.

ANDRES FISK. Lige siden EU for første gang i 1995 indgik en fiskeriaftale med Marokko, har sagen vakt internationalt røre. Fiskeriaftalen giver nemlig EU's fiskerbåde mulighed for at fiske ud for Vestsahara syd for Marokko, som har været besat af naboen mod nord siden 1975.

Den seneste aftale har Marokko tjent lidt over en milliard kroner på, og det er altså også betaling for Vestsaharas fisk. EU har længe forsvaret sig med, at det i sidste ende er Marokko's ansvar at leve op til internationale forpligtelser, men det afvises nu kontant af et svensk institut. Hele aftalen er ulovlig, mener man hér.

Hæleri

Jens Orback, generalsekretær for Olof Palme Center i Stockholm, har styret flere projekter til støtte for lokalbefolkningen i

Vestsahara, saharawierne, og hans institut har længe arbejdet med de juridiske implikationer af EU's aftale med Marokko. Han og instituttets eksperter hæfter sig ved, at aftalen med EU end ikke nævner Vestsahara og saharawierne.

»Det er et brud mod folkeretten,« siger han uden tøven, og han nægter at tro på, at juraen kan tolkes på anden måde.

»Jeg synes det er en sag om hæleri. Det kan sammenlignes med, at EU bevidst køber stjålne varer. EU véd, at Marokko ikke har ret til at handle med Vestsaharas ressourcer, eftersom det ikke er Vestsaharas befolkning, som står bag beslutningen. De eksperter, vi taler med, er helt klare på dét punkt. Konklusionen er, at hvis EU mener, det alene er Marokkos ansvar at sikre overholdelse af folkeretten, så er EU skyldig i hæleri,« siger han med henvisning til,

at instituttets eksperter tæller anerkendte jurister på området, herunder tidligere FN-ekspert Hans Corell.

Tavshed

Den seneste fiskeriaftale EU har indgået med Marokko er fra 2006. Den giver EU's fiskerflåde, overvejende spanske fiskere, ret til at fiske i de farvande, som hører under Marokkos jurisdiktion i fire år fra den trådte i kraft i 2007, imod en betaling på 1 milliard kroner.

Men selve aftalen er tavs om Vestsahara, der ikke nævnes direkte. Alligevel har EU's juridiske tjeneste både i 2006 og 2009 leveret en anden analyse end Olof Palme Centeret om aftalen. Ifølge de to udtalelser er aftalen ikke i sig selv

...fortsættes side 8

TEMA / EU PÅ ROVFIISKERI I AFRIKA?

FOTO: SCANPIX

Fra havnen i Lajoune, Vestsahara. Her lander også fiskere fra EU-lande fisk, de har kunnet fange i det besatte lands farvande, takket være en aftale mellem EU og besættelsesmagten Marokko.

Afrikansk fiskeriekspert:

”Vi skulle aldrig have lavet aftale

EU kalder fiskeri-aftalerne med Afrika for udviklingsbistand. Men reelt er aftalerne et angreb på føde-varesikkerheden, beskæftigelsen og havmiljøet, mener to eksperter.

RETEN TIL HAVET. »Jeg har aldrig ment, at fiskeriaftalerne med EU var gode. De penge, EU giver os for at få lov at fiske i vores havområder, står ikke mål med de tab aftalerne betyder for vores kystfiskere«.

Dr. Ahmed Mamoud Cherif er tidligere chef for Mauretaniens fiskeridepartement, og var med til at indgå den første fiskeriaftale med EU i 1987. I dag har han fortrudt, og er direktør for den mauretanske NGO Pêcheops, der forsker i fiskerisektoren, og arbejder for at sikre de mauretanske kystfiskeres interesser.

NOTAT mødte ham i forbindelse med en konference på Christiansborg i december om EU's fiskeripolitik, hvor han var inviteret til at tale om konsekvenserne af EU's fiskeri i de afrikanske havområder. Han har ét budskab: EU's overfiskeri i Afrika må stoppe.

Sidste fisk i 2050

I princippet har EU kun lov til at fiske ”overskudsfisk”, dvs. fisk, som de afrikanske lande ikke selv udnytter. Men ifølge Ahmed Mamoud Cherif, er der slet ikke nogen overskudsfisk.

»Studier fra FN's fødevarereorganisation

og det Mauretanske Institut for Havforskning og Fiskeri viser, at mange arter, der udnyttes kommercielt i Vestafrika er overfiskede. De mest overfiskede arter er blæksprutte, kyst- og dybvandsrejer og muslingearter. Bestandene er i overhængende fare«.

Han advarer desuden mod fiskeri af pelagiske arter (fisk som lever over bunden i de frie vandmasser), som f.eks. tun, og anbefaler at disse arter kun fiskes i et meget begrænset omfang.

På globalt plan har FN vurderet, at over 75 procent af verdens fiskebestande enten er overfisket eller fuldt udnyttet (FAO, SOFIA rapport 2007), og hvis ikke den globale fiskeriforvaltning ændres radikalt vil den sidste fisk, der udnyttes kommercielt blive fanget i 2050 (UNEP 2010).

Ikke bæredygtigt

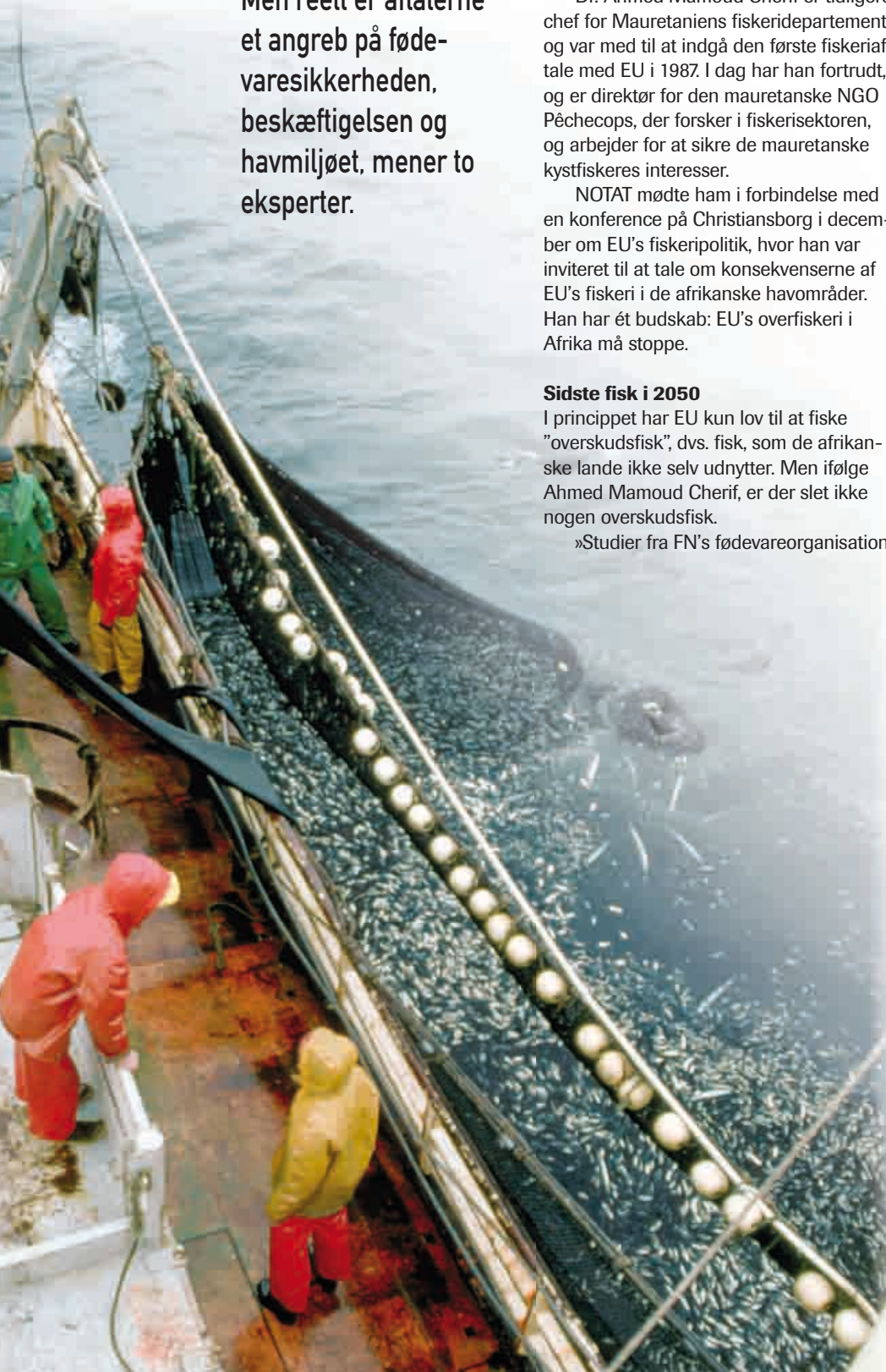
EU har haft to forskellige slags fiskeriaftaler med den vestafrikanske stat Mauretania. Tidligere var aftalerne enkle. De handlede om adgang til de afrikanske farvande. I dag er aftalerne mere sammensatte. Under de såkaldte Fiskeri Partnerskabsaftaler ydes forskellige former for bistand til lokal udvikling og til kontrol af fiskebestandene, samtidig med, de giver EU lov til at fiske bl.a. tun, andre pelagiske arter, blæksprutte og rejer. Det er de arter, som Ahmed Mamoud Cherif mener er overfisket.

Men ifølge EU er fiskeriaftalerne baseret på bæredygtig udvikling og partnerskab. Pengene, EU betaler for at få adgang til Mauretaniens havområde, skal desuden gå til at udvikle det lokale fiskeri.

»Det er korrekt, at de gamle aftaler ikke havde bæredygtighed som mål, men kun handlede om at få adgang til havområderne. Men de nye aftaler ændrer ikke på, at EU fisker på bestande, som der ikke er bevis for har et overskud. Samtidig bliver en stor del af fangsten taget med bundtrawl. Ikke alene er det en fangstmetode, der giver et stort spild, det ødelægger også havbunden og dermed grundlaget for nye fiskebestande«.

Udkonkurreret

Dr. Ahmed Mamoud Cherif har desuden svært ved at se, at fiskeriaftalerne på noget tidspunkt har skabt udvikling for kystfiskerne og resten af fiskerisektoren. Tværtimod mener han, at EU-fiskeriet er en trussel for befolkningens livsgrundlag.

med EU"

»Blæksprutte er den vigtigste fangst for mauretanske kystfiskere. Blæksprutte er vores primære eksportvare til Europa og Japan. Men det er en fangst, hvor der er en hård konkurrence mellem vores fiskere og fiskere fra EU-flåden. I perioden 1993-98 faldt den lokale fangst af blæksprutte fra 10.000 tons til 4.000 tons. Det skyldes, at EU i 1994 begyndte at fiske blæksprutte. I den korte periode tabte vi 17.000 arbejdspladser. Blæksprutte udgør stadig omkring en tredjedel af de europæiske fangster i Mauretania. Samtidig konkurrerer EU-flåden på markeder, hvor de kan tilbyde en bedre pris for blæksprutte, fordi flåden er subsidieret«.

Fisk over grænser

Ifølge Béatrice Gorez, som er koordinator for *Coalition for Fair Fisheries Agreements* - et netværk, der arbejder for at sikre kystfiskernes interesser i aftalerne med EU - så er fiskeriaftalerne også et problem for de lande, der slet ikke har en aftale med EU.

»Fisk kender ikke til grænser. De migrerer. I Mauretania fisker de europæiske fiskebåde ikke efter pelagiske arter, men det gør de i nabolandet Senegal, hvor sardinen er en af de vigtigste proteiner for befolkningen. Det er "de fattiges føde". Men hvert år fanger europæiske, russiske og ukrainske både 500.000-600.000 ton sardiner og makreller i Mauritanis havområde, og det kan mærkes i Senegal«.

Ligesom Ahmed Mamoud Cherif, mener hun ikke, der er nogen grundlæg-

gende forskel på de nye Fiskeri Partnerskabsaftaler og de gamle fiskeriaftaler, hvor det kun handlede om adgangen til de afrikanske havområder.

»Fundamentet for aftalerne er stadig det samme. Det handler om at sikre EU langsigtet adgang til andre landes fiskeriresourcer. Et tydeligt tegn er, at niveauet af den såkaldte bistand, som EU betaler for fiskeriaftalerne, afhænger af hvor stor en adgang til u-landenes ressourcer, EU får til gengæld. Hvis formålet virkelig var udvikling, så burde bistanden blive givet i henhold til u-landenes udviklingsbehov«.

Hellere ingen aftale

Af den grund mener Ahmed Mamoud Cherif ikke bare, at de afrikanske lande burde have sagt nej til de aftaler, de har indgået. Han mener, at der i fremtiden slet ikke bør være fiskeriaftaler mellem EU og de afrikanske lande.

»Jeg har fulgt aftaler med europæere, kinesere og mange andre, og ingen af dem har gavnnet vores udvikling. De penge vores regeringer får for aftalerne er kortsigtede løsninger, og vores kystfiskere har aldrig fået del i dem. De kan blot konstatere, at der ikke længere er nogen fisk«.

Men så langt vil Béatrice Gorez ikke gå. Hun mener, aftalerne kan ændres så de kan bruges til at regulere fiskeriet og bekæmpe ulovligt fiskeri.

»De europæiske både vil jo ikke bare forsvinde, fordi der ikke længere er nogen aftale. I stedet vil europæiske virksomhe-

Ahmed Mahmoud Cherif ser helst, at europæiske både holder sig helt væk fra Vestafrika.

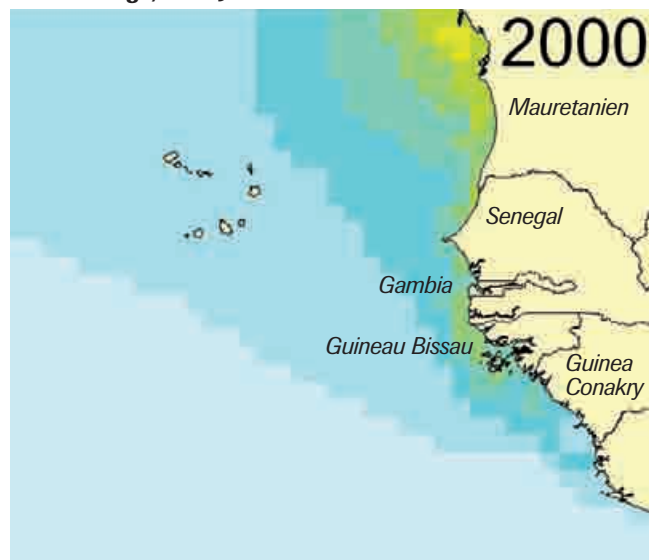
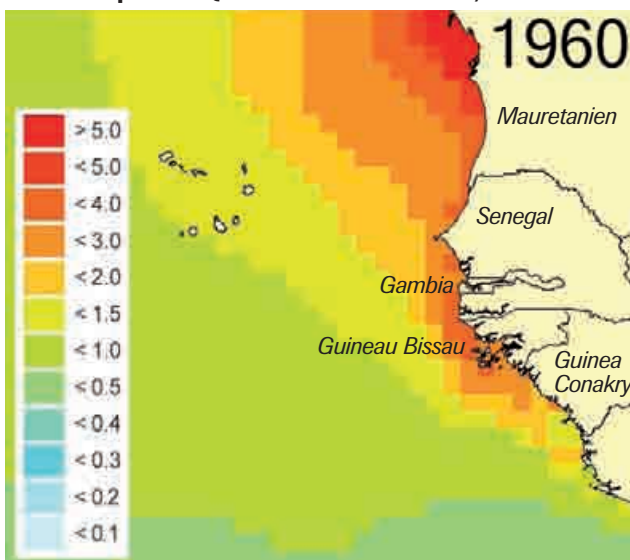
der bare lave deres egne aftaler, og sejle under andet flag. Uden aftalerne har vi ingen mulighed for at bekæmpe overfiskeriet og ulovligt fiskeri«.

Men det argument giver Ahmed Mamoud Cherif ikke meget for.

»I Mauretania har vi udmærkede kontrolinstanser, og kan overvåge havet. Vores mange kystfiskere hjælper desuden myndighederne med at holde øje med ulovligt fiskeri. De kender havet og kan nemt spotte udenlandske både«.

Illustration af fiskebestandens udvikling ved Vestafrika.

Mål: Tons pr. km². (Kilde: Christensen et. al, Dakar Conference Proceedings, 2004).

Hvad mener

regeringen om fiskeriaftalerne?

Hvad mener den danske regering om fiskeriaftalerne med en lang række u-lande? I en rapport har Oplysningsforbundet DEO og Fiskerifagligt Netværk fået Fiskeriminister Henrik Høegh i tale. Han svarede bl.a.:

»Aftalerne er en integreret del af den fælles fiskeripolitik, og kan derfor ikke uden videre fjernes, og er normalt udtryk for historisk fiskeri af visse EU-lande i de pågældende lande.

På den ene side fremmer aftalerne handel med flere meget fattige afrikanske lande. Vi skaber altså en indkomst i lande, som har særlig meget brug for det. Det er lande, som ikke i forvejen oplever meget international handel.

EU er "den stærke" partner i denne sammenhæng, og det gør det særligt vigtigt for os at handle ansvarligt. De nævnte fiskeripartnerskabsaftaler skal være til gensidig fordel. Og netop derfor er det vigtigt, at vi i EU, i forbindelse med fiskeripartnerskabsaftaler, bidrager til udviklingen af et bæredygtigt fiskeri i det område der fiskes. Herunder skal aftalerne fremme udviklingen af den lokale fiskerisektor og/eller til forbedring af aftalepartnernes kapacitet til at monitorere fiskeriaktiviteterne. Derfor øremærkes en del af EU's modydelse for fiskeriadgangen til disse formål.

Fiskeripartnerskabsaftalerne indebærer, at EU-fiskefartøjer alene kan fiske i de pågældende lande i henhold til aftalens bestemmelser og på de fiskerimuligheder, som EU opnår ifølge aftalen. Dermed forsøger vi at styre, at EU-fiskefartøjer ikke – i henhold til private aftaler – opnår fiskerimuligheder i landene, som der ikke er kontrol med.« ♦

Hele rapporten "EU på rov i Afrikas farvande" kan downloades fra DEO's hjemmeside, www.deo.dk

Danske løfter til afrikanske fiskere

De afrikanske fiskere får massiv støtte fra danske myndigheder og politikere – hvis man skal dømme efter konferenceudtalelser på Christiansborg.

HENSIGTSEKLERINGER. Udsagn om bæredygtighed, retfærdighed og afbetaling af historisk gæld stod nærmest i kø fra fem folketingspartier, da DEO og Fiskerifagligt Netværk holdt konference på Christiansborg om EU's fiskeriaftaler med afrikanske lande den 7. december 2010.

Lige før den politiske debat havde konferencechef i Fødevarerministeriet Ole Poulsen

defineret den officielle danske holdning med fem nøglebegreber:

Aftalerne skal efter dansk mening præges af ansvarlighed, bæredygtighed, bedst mulige videnskabelige grundlag, forsigtighed og gennemsigtighed.

»Der skal ikke være noget med dobbelte standarder. De krav vi stiller til vores eget fiskeri skal også stilles til fiskeri- og

Spændende EU-debat i 2011

DEO's program for foråret 2011 er indhæftet her i bladet. Tag det ud og vis det gerne til andre. Der bliver sat en række spørgsmål til debat, som du sikkert også gerne vil have svar på eller har en mening om.

Som betalende abonnent på NOTAT har du medlemsrettigheder i DEO og dermed rabat til arrangementerne.

Se program og tilmeld dig på www.deo.dk eller telefon 70 26 36 66

Politikere debatterer EU's fiskeriaftaler ved en konference i december.
Fra venstre: Per Clausen (EL), Jens Kirk (V), Anna von Sperling (Information, ordstyrer), og Pia Olsen Dyhr (SF). Derudover deltog Bente Dahl (RV) og Bjarne Laustsen (S).

»Hvert enkelt land skal have mulighed for at udnytte sine egne ressourcer. Hvis vi kan forære udstyr, som vi ikke selv bruger, til folk som kan udvikle et eget fiskeri, så hjælper vi jo de samme folk, som vi nu sætter hegnet imod for at forhindre, at det flygter«, sagde han.

En historisk gæld

Forskellige idéer, om at støtte det lokale fiskeri i Vestafrika og lægge mindre vægt på EU's adgang til fangsterne, lød til at forene i hvert fald oppositionspartierne.

Bente Dahl (Radikale Venstre) så gerne en øget støtte til civilsamfundet i de lande, som EU indgår fiskeri- og udviklingsaftaler med.

Per Clausen (Enhedslisten) foreslog aftaler, som målrettet reducerer EU-fartøjernes fiskeri:

»Der er behov for at vende den hidtil førte politik på hovedet. Vi har en historisk gæld at betale for overfiskeri. Og investeringer i afrikansk fiskeri vil kunne føre til færre krige og færre flygtninge«, sagde han.

Pia Olsen Dyhr (SF) sagde, at hun var glad for den store interesse for sagen, som hun mente ellers kun optager EU-nørder, men sagde, at det var forkert at sætte EU i en rolle, som den eneste skurk.

»Når det handler om at opbygge udviklingslandenes kapacitet, så er det noget, man passende kan gøre ved ikke også at give subsidier til sit eget fiskeri. Så bliver det ligesom med støtten til bomuldsindustrien i Grækenland og Spanien.«

Også til Vestsahara

Jens Kirk (MF) fra Venstre var ene mand om at repræsentere regeringen. Danmark har, i modsætning til Sverige, støttet samtlige fiskeriaftaler med afrikanske lande, og Jens Kirk kom på noget af en opgave ved både at skulle forsvare den hidtil førte politik og at pege fremad.

»Vi er meget opmærksomme på, at aftalerne skal være på linje med FN's anbefalinger. Og i den nye aftale, som skal indgås med Marokko, skal det sikres, at befolkningen i Vestsahara får erstatning. Der er ingen tvivl om regeringens holdning«, sagde Kirk, som også talte for at bruge den samme slags selektive redskaber ved fiskeri udfor Afrika, som bliver brugt i europæiske vande.

Udover selektive redskaber for at mindske uønskede bifangster, vil Jens Kirk anbefale et øget forbrug af fisk fra dambrug og havbrug.

Lige dét forslag blev hurtigt tilbagevist fra salen med argumentet, at dambrugsfisk bliver fodret med fiskefoder, og at det ikke er en løsning på problemet med overfiskning.

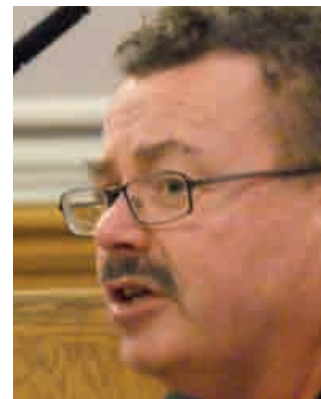
Bedre at forbedre

Hvis der ikke manglede god vilje blandt de fremmødte politikere, var der til gengæld en smule usikkerhed om de omdiskuterede aftaler. Skal de skrottes helt, eller kan de forbedres?

Den svenske EU-parlamentariker Isabella Lövin, (Miljöpartiet de gröna) som er blevet valgt på sit engagement i fiskeripolitik, og som holdt oplæg på konferencen, sagde at hun har skiftet holdning til aftalerne.

»Det er ikke en vej frem blot at sige nej. EU har et ansvar for den overfiskning, som er sket, og kan ikke bare løbe væk. Hvis aftalerne ikke var der, ville der være fri adgang for private interesser. Der er en eksklusivparagraf i aftalerne, som forhindrer et helt ureguleret fiskeri. Det synes jeg, at danske politikere skal være opmærksomme på«, sagde hun. ♦

Konferencen var arrangeret af Oplysningsforbundet DEO og Fiskerifagligt Netværk, som består af Afrika Kontakt, PUGAD og Levende Hav.

»Hvert enkelt land skal have mulighed for at udnytte sine egne ressourcer.«
Bjarne Laustsen (MF for S)

partnerskabsaftalerne,« sagde Ole Poulsen og pegede på EU's aftale med Grønland som et godt eksempel:

»Der er et solidt videnskabeligt grundlag for tildelingen af rettigheder, og indkomsterne fra aftalen giver et vigtigt bidrag til den grønlandske økonomi.«

Ikke kun ismaskiner

Da Ole Poulsen blev konfronteret med påstande om, at de eneste investeringer, EU-aftalerne hidtil havde ført til i Afrika var ismaskiner til at sikre flyvetransport af frisk fisk til Europa, var han ikke afvisende overfor kritikken:

»Hvis det er jeres holdning, at vi har lavet de forkerte ting, så lytter vi gerne til anbefalinger om, hvad vi hellere skal satse på.«

Bjarne Laustsen, Socialdemokraternes ordfører for fødevarer, landbrug og fiskeri, kom med et forslag om at skænke danske fiskefartøjer, som er gået til ophugning og kasseret produktionsudstyr, til Afrika:

»Der er behov for at vende den hidtil førte politik på hovedet. Vi har en historisk gæld at betale for overfiskeri. Og investeringer i afrikansk fiskeri vil kunne føre til færre krige og færre flygtninge.«

Per Clausen (MF for EL)

...fortsat fra side 3

ulovlig, under forudsætning af, at Marokko tager hensyn til lokalbefolkningens "interesser og ønsker".

I den seneste vurdering, som er fremkommet som et svar fra EU's juridiske tjeneste til Europa-Parlamentets udviklingsudvalg, konstateres det dog, at to år efter den seneste aftale trådte i kraft, har Marokko ikke fremlagt nogen dokumentation, som viser at EU-pengene er kommet den lokale befolkning til gode. I vurderingen kræves det, at EU og Marokko skal arbejde sig frem til en løsning som respekterer saharawiernes rettigheder. Er det ikke muligt, må EU suspendere aftalen, eller sikre sig at EU's flåde ikke fisker i Vestsaharas farvand.

Dansk holdning

Ole Poulsen, kontorchef i Fødevarerministeriets fiskeripolitiske afdeling, bekræfter overfor NOTAT, at der intet står i aftalen om, at Marokko skulle give noget til Vestsaharas befolkning. Og han kan heller ikke forestille sig, det kan lade sig gøre:

»Nej. Man kan ikke forestille sig at et land ville acceptere, at den via en forpligtelse i en aftale, skal overholde folkeretten. Det kan man ikke skrive ind i en international aftale.« Ansvar for folkeretten er Marokkos, mener han. Den danske regering satser derfor nu på, at Marokko fremlægger dokumentation for, at overskuddet tilfalder lokalbefolkningen.

»Det er noget EU forfølger ved at kræve, at Marokko redegør for, hvordan de har levet op til den forpligtelse.«

Marokko har, trods femten år med fiskeriaftalen, aldrig fremlagt dokumentation, og i nogle kredse i EU, er tålmodigheden sluppet op. I 2006 stemte Sverige imod fornyelse af aftalen, mens Finland undlod at stemme. Danmark stemte for. I denne omgang har Europa-Parlamentets udviklingskomité bebudet en afvisning af aftalen, hvis den omfatter fiskeri ved Vestsahara.

Udløber næste år

Aftalen udløber den 11. marts 2011, og den bortfalder, hvis den ikke forlænges. Og der er spænding om udfaldet både i Bruxelles og i Afrika. For mens EU forhandler med Marokko, venter bl.a. 150.000 saharawier i flygtningelejre på en afgørelse. Der har de siddet i 35 år bag en 2.500 km. lang mur omkranset af landminer. ♦

Kystfiskere i Kenya oplevede en stor vækst i fangsterne, da somaliske pirater tvang udenlandske fiskerbåde væk fra regionen.

"Støt afrikas fiskere i

Afrika Kontakt vil være de afrikanske kystfiskeres stemme i Danmark. Og EU's fiskeriaftaler kræver, at der råbes højt.

EN NY POLITIK. På papiret ser EU's fiskeriaftaler med de afrikanske lande betryggende ud. Der må kun fanges fisk i et omfang, så det ikke fører til overfiskeri. Der skal fiskes langt fra kysten, der må ikke konkurreres med lokale fiskere, og oven i købet skal EU støtte infrastrukturen for det lokale fiskeri. Hvorfor har aftalerne så fået sindene i kog blandt afrikanske fiskere og mange europæiske foreninger?

NOTAT har talt med Carsten Pedersen fra den danske forening Afrika Kontakt, som arbejder for afrikanske fiskeres interesser på flere fronter. Siden 2004 har han støttet bl.a. sydafrikanske kystfiskere med at mobilisere fiskerne i deres egne lokalsamfund og opbygge deres egen interesseorganisation. Og så er der den politiske

scene herhjemme: Arbejdet med at få ændret EU's fiskeriaftaler med de afrikanske lande grundlæggende. Et arbejde som for Afrika Kontakt begynder med de danske politikere.

»Målet er, at den danske minister en dag bliver sendt til forhandlinger i Bruxelles med besked om, at aftalerne ikke må føre til overfiskeri. Dernæst skal de afrikanske fiskere inddrages i arbejdet med aftalerne, og pengene fra EU bruges til at støtte det afrikanske fiskeri.«

Den spiseseddel er ifølge Carsten Pedersen i lodret modsætning til situationen i dag.

Fint på papiret

»Egentlig kan man sige, at forudsætningerne for fiskeriaftalerne er fine. Der må

Afrika's horn. Her er de udenlandske trawlere skræmt væk af somaliske pirater, og inden for det seneste år, har kystfiskerne i den nordlige del af Kenya derfor fanget op til 50 gange flere fisk end for få år siden.»

Radikal omprioritering

Men har de afrikanske regeringer, som indgår aftalerne ikke også et ansvar? Problemet ligger også i de afrikanske lande, som accepterer aftalerne, mener han. Men det er stadig EU, som sætter overfiskeriet i værk:

»EU dækker sig ind under en række af dårlige undskyldninger – men undskyldninger, som langt de fleste åbenbart godtager. F.eks. hører man ofte argumentet, at hvis ikke vi fisker der, så vil der komme nogle andre og fiske. Men det kan jo på ingen måde retfærdiggøre, at man fortsætter overfiskeriet.«

Den ideelle aftale for Carsten Pedersen er en aftale, som satser entydigt på styrkelsen af lokalt, bæredygtigt fiskeri. F.eks. ved at bruge de 140 millioner euro, som EU årligt bruger på at købe sig til fiskerettigheder på forvaltning og kontrol af fiskebestandene.

Den svage modpart

Faktisk ville støtte til kontrol og forvaltning bare være opfyldelse af løfter, der allerede er afgivet, men aldrig indfriet. Når det ikke er sket, er det bl.a. fordi modparterne – de afrikanske lande – er så økonomisk svage.

»Vores klare opfattelse er, at pengene i langt de fleste tilfælde er blevet brugt til at dække underskud på statsbudgetterne, hvilket man jo ikke kan fortænke afrikanske nationer i. Sagen er jo, at mange lande sidder i saksen. De er tvunget til at indgå aftaler for at få penge til statsbudgetterne, og derfor står de meget svagt i forhandlingerne, og accepterer uden videre en økonomisk compensation, der kun svarer til 2-8% af den reelle markedsværdi for den fisk der officielt fanges. Set i lyset af korrupsion og svindel i fiskerisektoren, kan der næppe herske tvivl om, at der fanges meget mere – det behøver vi ikke WikiLeaks for at dokumentere.«

Fiskeri i fremtiden

Men er der overhovedet udsigt til, at EU vil foretage en kovending af den art, Afrika Kontakt arbejder på?

»Nogle siger det er en naiv tilgang. Men så prøv at tænke bare en lille smule længere end i morgen. Det er aktionærer og politikere ofte ikke så meget for – i modsætning til befolkningerne i afrikanske kystsamfund. Hvis vi fortsætter status quo, så har vi ingen fisk om en generation eller to. Det påpeger FN's fødevarerorganisation. Så kan hele den spanske fiskeriindustri lukke ned med et brag. Hvis vi derimod styrker samarbejdet med afrikanske lande, og fremmer bæredygtige fiskeriformer, så kan vi også spise fisk i fremtiden,« slutter Carsten Pedersen. ♦

TEMA / EU PÅ ROVFIKSERI I AFRIKA?

stedet”

kun fanges overskudsfisk, og EU's fartøjer må ikke fiske inden for 12 sømils-grænsen. Problemet er bare, at Kommissionens embedsapparat og flertallet af EU's parlamentarikere ser stort på, at der ikke er overskudsfisk. Kommissionen og Parlamentet har informationerne. De ved, at mange af de bestande, EU ønsker at fiske efter, er overfisket. Når aftalerne alligevel indgås, er det tydeligt, at det er af politiske grunde, og mon ikke den Europæiske fiskeriindustri har udført deres lobbyarbejde til UG?«, spørger han med et skævt smil på læben.

Den overbevisning bygger han på de mest direkte vidner: Mange afrikanske fiskere melder om vanskeligheder ved at få mad på bordet, og erfaringen er, at når de udenlandske fiskere er væk, trives fiskeriet:

»Et godt eksempel på konsekvensen af udenlandsk fiskeri i Afrika ser vi ved

Carsten Pedersen fra Afrika Kontakt har sat som mål, at den danske fiskeriminister rejser til Bruxelles og kræver stop for overfiskeri ved Afrika.

Eurolandene forenes i en gældsunion

EU's regeringschefer har åbnet døren til en ny slags samarbejde: Den fælles valuta skal holdes oppe med lån mellem eurolandene og centralt designede økonomiske spændetrøjer.

TOPMØDE. Uden en fælles økonomisk politik, ingen fungerende fælles valuta. Derfor er ØMU'en i bund og grund en opskrift på Europas Forenede Stater.

Det har gennem årene været hold-

ningen blandt modstanderne af Den Økonomiske og Monetære Union (ØMU'en). De samme argumenter er nu fast spaltestof i erhvervsblade som Financial Times og The Economist.

Men mens ØMU-modstanderne er gået til kamp med en politisk dagsorden – at holde fast i en vis grad af national selvbestemmelse – så er de økonomer og kommentatorer som efterlyser en fælles europæisk finanspolitik ikke nødvendigvis overbeviste føderalister. De har en mere pragmatisk grund til deres holdning. Det gælder også i høj grad for mange af EU's stats- og regeringschefer.

Det er ikke positive visioner om en Europastat som driver værket. Det er angsten for, at alt for meget vil ramle sammen, hvis ikke gældsplagede lande får store lån.

”Alt der er nødvendigt”

På det seneste EU-topmøde i Bruxelles, den 16-17. december, blev grunden lagt til langt større overførsler af penge mellem landene end hidtil set. Fra midten af 2013 får eurolandene en permanent ”stabilitetsmekanisme”; et løfte om at komme hinanden til undsættelse.

»Vi står klar til at gøre alt, der er nød-

Mod en eurosikring i seks trin

1. December 2010: EU-topmøde beslutter at lave om på traktaten for at tillade et permanent system med lån til gældsplagede eurolande.
2. Marts 2011: Stats- og regeringscheferne vedtager formelt en traktatændring, efter først at have lyttet til, hvad Kommissionen, EU-Parlamentet og Den Europæiske Centralbank måtte mene. Hvad man mener i medlemslandene kommer senere. Eurolandene præsenterer, hvordan den kommende Stabilitetsmekanisme skal fungere.
3. Juni 2011: EU's finansministre (eventuelt stats- og regeringscheferne) vedtager nye EU-love om strammere økonomisk styring af alle EU-lande (ikke kun euro-landene).
4. December 2012: Deadline for medlemslandenes godkendelse (ratificering) af traktatændringen fra marts 2011.
5. Januar 2013: Den ændrede traktat med stabilitetsmekanisme træder i kraft.
6. Juli 2013: Euro-landene (og eventuelt andre) kan begynde at udstede lån til hinanden på de betingelser, man er blevet enige om tidligere.

EU-topmøde i december. Det var euro-landenes gæld, der var et stort emne, og blandt konklusionerne var, at traktaten må ændres for at kunne forvalte gælden.

vendigt for at sikre stabilitet i euroområdet som helhed,« sagde formanden for Rådet, Herman Van Rompuy, i Bruxelles.

Det med "alt der er nødvendigt" passer bare ikke helt.

- Lande, som ikke selv bruger euroen, vil ikke være forpligtede til at give kriselån, hvis de ikke vil. Eurokrisen bliver formelt et internt anliggende for deltagerlandene
- Ydelser til lande i krise skal kun gives, når det er uundgåeligt, som en sidste udvej, og skal være "underlagt streng konditionalitet".
- Der blev ikke besluttet noget om hvor stor krisestøtten kan være, og endnu mindre om, hvordan den skal finansieres.

På topmødet blev forslag om at fordoble den eksisterende krisepakke og forslag om at udstede Euro-obligationer fejlet til side.

Mødet kom udelukkende til at handle om, at man skal være "støtteparat", ikke hvordan. Den konkrete udførelse bliver først besluttet til foråret.

Ikke tid til snak

Det er også i høj grad uklart, hvor stram en spændetrøje eurolandene vil blive nødt til at tage på, for at sikre euroens overle-

velse. Det skal til gengæld være afklaret senest i juni næste år.

»Nu har vi behov for at vise handling, ikke for en transparent diskussionsklub,« sagde statsminister Lars Løkke Rasmussen, da han blev spurgt om, hvilke økonomisk-politiske tiltag regeringscheferne havde diskuteret på deres arbejdsmiddag i Bruxelles. Næsten det samme budskab kom fra kommissionsformand José Manuel Barroso:

»Vores opgave nu er at holde kursen, at handle og ikke at tale, og at modbevise spådommene om en opløsning af vores fælles valuta.«

To nye sætninger

Det store skridt er indtil videre en beslutning om at føje to nye sætninger til traktaten:

"De medlemsstater, der har euroen som valuta, kan etablere en stabilitetsmekanisme, der skal aktiveres, hvis det er nødvendigt for at sikre stabiliteten i euroområdet som helhed. Ydelsen af enhver påkrævet finansiel støtte inden for rammerne af mekanismen vil være underlagt streng konditionalitet." (Officiel dansk version)

Hovedbudskabet fra topmødet i december, kan dermed koges ned til en opfordring til de gældspålagte lande:

Hæng i indtil midten af 2013. Til den tid vil vi have lidt mere orden på tingene; såsom hvor meget vi kan låne ud, på hvilke betingelser, og hvad vi forlanger af kontrol med jeres økonomiske politik.

"Streng konditionalitet"

På den anden side bliver der også sendt et signal til grækere, irere, måske portugisere, spaniere og belgiere om det stik modsatte:

Hvis I synes det er slemt nu, så skal I ikke tro, det bliver bedre fra 2013. Når, eller hvis, jeres gæld til banker og andre private investorer bliver overtaget af andre stater, er der ingen vej udenom. Så står den på nedskæringer på ubestemt tid. Det er netop dét, EU-topmødet slog fast med

beslutningen om, at fremtidige lån skal være underlagt "streng konditionalitet".

Stater og offentlige institutioner kan stille betingelser for lån på en helt anden måde end banker og pensionskasser. Private långivere kan "kun" lade være med at købe de obligationer, de ikke tror på.

Tesen om, at EU's krisemekanismer vil gøre ondt værre, kan lyde som venstrefløjretorik, men det er noget, som diskuteres ivrigt i aviser som Financial Times og på websider som Eurointelligence.com.

Hvor meget er det?

De hidtil besluttede låneløfter til kriselandene omfatter 750 milliarder euro. Af dem er 440 milliarder løfter om lån mellem euro-landene (Stabiliseringsfacilitet), og 60 milliarder i lånegarantier. (Krisemekanismen) som alle EU-landene hæfter for i forhold til hvad de betaler til EU-budgettet.

Den samlede krisepakke frem til 2013 svarer til den danske stats samlede udgifter (finansloven) i godt 8 år.

Kriseføderalisme

Tesen bygger på den antagelse, at krisen er så dyb, at de gældstyngede lande lige så godt kan indstille betalingerne, og genforhandle sine lån mens tid er. Så kommer långiverne også til at betale en del af gildet.

Et andet element i økonomers kritik af EU's forskellige redningspakker er, at kravene om nedskæringer og lønnedgang vil dæmpe efterspørgslen, og forstærke en nedadgående økonomisk spiral.

Uanset hvilket krisescenario, som kommer til at holde stik, så åbner beslutningen på EU-topmødet i december dørene for en langt stærkere samordning af EU-landenes økonomiske politik end den, som hidtil været politisk mulig og ønsket. Men nu er det ikke positive visioner om en føderal Europastat, der præger billedet. Det er udsigten til en gældsunion. ♦

Månedens interview:

Demokratiets tilstand

NOTAT tager pulsen på demokratiets tilstand – i Danmark og Europa. Vi interviewer en person, som på den ene eller anden måde har gjort sig tanker om, hvordan det går med den demokratiske debat og borgernes indflydelse på samfundsudviklingen.

Internettet åbner for en ny

Internettet er en dåseåbner for demokratiske og åbne samfund, hvor magthaverne ikke længere kan skjule information for befolkningerne. Og WikiLeaks er et glansseksempel på denne udvikling. Der er dog et stykke vej igen, også i EU.

ÅBENHED. Siden 1997, hvor Tor Nørretranders udgav bogen "Stedet som ikke er" om internettet, har han fastholdt at internettet har et enormt demokratisk potentiale. Det er nemlig blevet uendeligt meget lettere at flytte information via eksempelvis mails og CD'er, hvor dette tidligere krævede store mængder af papir, bånd eller andet. Derfor er det nu muligt at smugle store mængder information ud fra ethvert kontor, ligesom det ikke længere anses som legitimt for politikerne at forholde borgerne information.

Vejen mod total åbenhed er dog stadig lang og én af dem, der kæmper imod åbenhed er EU-domstolen. I en nylig sag slog EU-domstolen således fast, at offentliggørelse på internettet af hvor meget den enkelte EU-landmand modtager i støtte udgør en krænkelse af landmandens grundlæggende ret til databeskyttelse. Derfor måtte EU-lovgivningen rettes til, så den ikke længere kræver offentliggørelse. En absurd sag, hvis man spørger Tor Nørretranders:

»Det er jo en absurd forestilling, at påberåbe sig privatlivets fred omkring, hvor mange penge man får i støtte af fællesskabet. Det er jo langt ude i hampen. Det er fuldstændig afgørende for et demokrati, at vi ved, at der bliver tonset så og så mange penge i nogle skibsværfter, eller hvad det nu er, og så kan vi diskutere om det er fornuftigt at gøre, eller ej. Det kan vi så have forskellige meninger om, men det er da dét et demokrati går ud på: at vi ved, hvad der sker, og derfor kan diskutere det.«

For Tor Nørretranders er der i det hele taget ikke ret mange forbehold, der kan trumfe de positive sider ved det åbne samfund, heller ikke behovet for diskretion.

Hvad er det, der er så hemmeligt?

»Karakteristisk for alle de ting, vi gerne vil have for os selv, altså at gå på lokum, at sove, at spise, at tænke på sex, er, at det er dér, hvor vi er allermost ens alle sammen. Vi har nogle gamle biologiske vaner, som biologisk set giver mening, men min pointe er, at det, som vi holder hemmeligt for hinanden, i virkeligheden er uendeligt uinteressant at holde hemmeligt.«

»Det er på det personlige niveau. Hvis

du så går til det næste niveau, som handler om det samfundsmæssige, hvad er det så, jeg holder hemmeligt og hvorfor gør jeg det? Jeg har jo dybest set ikke noget at skjule.«

Du mener det illegitime og det ulovlige?

»Ja, det er klart min pointe, at det, vi holder hemmeligt, er en hel masse ting, som vi synes er pinlige – hvis vi tager os almindelige mennesker, som ikke er ille-

verdensorden

gitime, som ikke er magtfordrejende, som ikke udbytter, plyndrer, ikke er hælere, ikke er svindlere, de fleste af os!»

Diplomaternes behov for diskretion

Hvad med diplomatens behov for diskretion, som er blevet forfægtet i debatten om WikiLeaks?

»Altså, man skal passe frygteligt på med at tro, at det altid er destabiliserende, at man får noget at vide om hinanden. Et smukt eksempel på det er spionsatellitter. Satellitterne og satellitovervågningen har betydet en enorm militær stabilisering – måske mere end nogen anden teknologi – fordi al paranoiaen lige pludselig er brudt.«

Hvis der følger et egentligt problem i kølvandet på WikiLeaks, så er det i højere grad sladrelystne diplomater, der har fået et problem:

»Det er klart det er et problem i forhold til nogle diplomater, der var vant til at gå og sige alt muligt sladder til hinanden, som de risikofrit har kunnet sende videre til Washington, fordi der alligevel aldrig var nogle, der fik det at vide. Og så har de kunnet sidde i Washington og grine lidt af det, eller blive paranoide af det.«

Åbenhed som en forudsætning for tillid

Tor Nørretranders vender i stedet påstanden, at WikiLeaks' afsløringer skaber en atmosfære af mistillid, på hovedet, og fremhæver, at åbenhed er en helt afgørende forudsætning for tillid. Igen begynder han på det personlige plan:

»To mennesker, som har mistet tillid til hinanden i et parforhold, i et venskab, i en kollegial situation, hvor man går skævt af hinanden, hvor man opbygger en mistillid til, hvad den anden gør. Man mistænker den anden for at være utro, illoyal eller bagtale. Og sætter man sig ned, og snakker om det, så går der ti minutter, som er meget intenst ubehagelige, og så viser det sig lige pludselig, hvordan det ser ud fra den andens synspunkt. Og så var det heller ikke værre.«

»Det, vi kender fra det personlige plan, det snakkede Niels Bohr om, at atomvåbnene ville føre os til på et globalt plan mellem enkeltstater. Og det, som WikiLeaks typen af lækager gør i forhold til diplomati, er måske også, at det tvinger diplomatiet over i en ny form for ligevægt.«

Men det medfører en risiko:

»Åbenhed medfører en risiko for, at det bliver endnu værre, men den mulige gevinst er, at vi finder ud af, at der slet ikke var så meget at være uenige om.«

Overvågenes overvågere

I EU faldt det såkaldte "datalogningsdirektiv", der skulle muliggøre lagring af EU-befolkningernes internet- og telefontrafik.

Det faldt dog på grund af EU-Parlamentarikernes bekymring for den offentlige overvågning.

Er det ikke et problem, at der ikke er parlamentarisk kontrol med et fænomen som WikiLeaks?

»Så længe, det der skal til for at lave noget som WikiLeaks er elementær viden om kodning af software og så ufattelig meget tid, så er jeg ikke så bekymret over det,« siger Tor Nørretranders, og fortsætter:

»Men det er en klart interessant sammenligning, at vi har WikiLeaks, som så at sige offentliggør myndighedernes datatrafik, og så har vi en diskussion om myndighederne må kende min og din datatrafik, ikke? Min største anke omkring, at myndighederne gemmer din og min datatrafik i nogle store registre, det er, at det kun er myndighederne, der har de informationer,« siger Tor Nørretranders, og understreger:

»Jeg er helt enig i, at myndighederne ikke skal kunne overvåge os, uden at vi kan overvåge myndighederne, men hvis vi kan overvåge hinanden, hvad er så problemet?«

Hvad siger du til, at WikiLeaks nu ser ud til at blive fulgt op af blandt andet Brussels Leaks, der skal følge udviklingen i Bruxelles?

»At WikiLeaks nu bliver fulgt op af andre former for "leaks" det er meget naturligt, fordi historien ikke er WikiLeaks, historien er heller ikke Assange og hvad han gør. Historien er en teknologisk udvikling, som muliggør, at det her kan ske. Hvilken konkret form det så tager, hvilke personer og hvilke organisationer, der er involveret, er i mine øjne fuldstændig bedøvende ligegyldigt.« ♦

Blå bog

Tor Nørretranders er født i 1955 i København og er kendt som videnskabsjournalist, fondsdirektør, debattør, forfatter og foredragsholder. Fik sit helt store gennembrud i 1991 med bogen "Mærk Verden" og har blandt andet skrevet bøgerne "Stedet som ikke er" (1997) og "Civilisation 2.0" (2007) om internettet og samfundet.

Han er uddannet Cand.techn.soc. fra Roskilde Universitetscenter og er fra 2003 adjungeret professor i videnskabsfilosofi ved Copenhagen Business School. Har modtaget Dansk Forfatterforenings Faglitterære Pris 1985 og Publicistprisen 1988. Har siden 1990 haft forfattervirksomhed som hovederhverv og har udgivet et tocifret antal bøger.

TALERSTOLEN

**Af Bendt Bendtsen,
Medlem af
Europa-Parlamentet,
Det Konservative
Folkeparti**

EU skal stå sammen i krisetider

Som medlem af Europa-Parlamentet er der mange sager, der ryger hen over skrivebordet. Jeg har brugt rigtig meget tid på energiområdet, da jeg har været ordfører på en rapport om energieffektivitet, men som stedfortræder i det midlertidige kris udvalg er også den økonomiske krise en sag, jeg følger tæt.

For krisen er bestemt ikke ovre endnu. Den har stadig godt fat i Europa, og også i Danmark, selvom vi ikke er så opmærksomme på det derhjemme. Vi har nu set, at ikke bare Grækenland men også Irland skulle reddes, og det er ikke til at vide, hvem der bliver den næste. Det går nemlig heller ikke godt for hverken Spanien eller Portugal, og desværre kan det meget vel blot være et spørgsmål om tid, før også de skal have hjælp fra EU og den Internationale Valutafond.

Selvom det er nemt blot at stå og pege fingre af de enkelte lande og deres måde at håndtere finanserne på, må man erkende, at krisen ikke bare kan holdes inde i et land. Krisen "smitter", så at sige, og derfor er vi nødt til at stå sammen i EU for at håndtere den.

I krisetider er vi nødt til at være solidariske. Vi kan ikke bare vende ryggen til de lande, der har det svært, for vi ved ikke, hvornår krisen rammer os selv – og hvor hårdt, den rammer. I 2009 vedtog EU en genopretningsplan på 5 milliarder Euro, og i 2010 kom der først en redningspakke til Grækenland og siden også en til Irland. Det er selvfølgelig klart, at EU ikke i længden kan agere redningsvest for samtlige lande, der bliver ramt af krisen, og derfor er det også nødvendigt at sætte ind forebyggende.

Og det er netop den forebyggende indsats, EU nu også har prioriteret. I september 2010 godkendte Europa-Parlamentet de nye tilsynsmyndigheder på det økonomiske område, der skal være funktionsdygtige i starten af 2011. Disse nye tilsynsmyndigheder er meget vigtige, og vil afløse det nuværende system, der har en ren rådgivende funktion.

Det er nemlig selvkært, at når vi har et fælles finansielt marked, er vi også nødt til at have fælles finansielle tilsynsmyndigheder. Det er desværre næppe tilstrækkeligt til at redde EU ud af den nuværende krise, men forhåbentligt kan det være med til at forhindre krisen i at blive dybere – og ikke mindst, være med til hurtigt at stoppe fremtidige kriser. ♦

EU-dom om leasing koster staten milliarder

En EU-dom har gjort det mere fordelagtigt at lease nye biler. Dommen forbyder nemlig staten at lægge den normale afgift på de biler, som leasingselskaberne køber. Selskaberne får bilerne til en lavere pris end bilforhandlere, og kan dermed tilbyde kunderne at lease dem på fordelagtige vilkår.

Ifølge Jyllands-Posten den 15. november 2010 oplyser bilforhandlerens organisation, at denne begunstiggelse kostede staten fire milliarder kroner i årene 2008-2009. Og tabet må forventes at vokse i de kommende år.

Se artiklen »EU-dom om leasing koster staten milliarder« på Notat.dk

Nu skal færdselsbøderne betales!

Bilister, som bliver taget i at køre for hurtigt eller uden sikkerhedssele, mens de er på ferie i et andet EU-land, vil ikke ret meget længere slippe for at betale bøder. Det fremgår af et direktiv, som blev behandlet den 2. december 2010 af EU's transportministre, oplyser EUObserver.com.

Ifølge Kommissionen udgør udenlandske trafikanter kun cirka 5 procent af trafikanterne, men de begår cirka 15 procent af overtrædelserne. Kommissionen går derfor ind for, at der opbygges et elektronisk datanetværk, som alle medlemsstater skal have adgang til. Det vil gøre det muligt at sende bødeforlæg til synderne.

Se artiklen »Slut med at ignorere færdselsbøder fra andre EU-lande« på Notat.dk

Island klarer sig langt bedre end Irland

»Island hurtigere ud af bankkrisen end Irland«. Sådan lyder en overskrift i Jyllands-Posten 3. december 2010. Artiklen oplyser blandt andet – med EU-Kommissionen som kilde – at Island forventes at have overskud på budgettet allerede ved udgangen af 2012, hvor man i Irland forventer et underskud på 32 procent.

Der er to årsager til denne forskel. Den ene er, at Island i modsætning til Irland har kunnet nedskrive sin valuta med 28 procent, hvilket har givet de islandske eksportører mulighed for at tjene flere penge end før. Det forbedrer beskæftigelsen og giver staten forøgede indtægter.

Den anden årsag er, at Island i modsætning til Irland ikke har givet nogen garanti til sine banker, men lod dem gå konkurs. At redde dem ville have kostet over 400 milliarder kroner.

Se artiklen »Island klarer sig langt bedre end Irland« på Notat.dk

Afrika handler mindre med EU

EU har i mange år betragtet Afrika som "sin" verdensdel, og alle stater syd for Sahara er da også knyttet til EU som AVS-lande (AVS er en forkortelse af Afrika, Vestindien og Stillehavet). Men samarbejdet har ikke samme betydning som før, skriver journalisten og forfatteren Knud Vilby i artiklen "Kapløb. EU er ved at komme bagud i Afrika" i Politiken den 17. november 2010.

Hvor 48 procent af de afrikanske landes eksport gik til EU i 1990, udgjorde eksporten til EU kun 32 procent i 2005 ifølge Verdensbanken, oplyser Vilby.

Se artiklen »Afrika handler mindre med EU« på Notat.dk

Studehandel om de tyske kulminer

Connie Hedegaard har som kommissær for klimaet kæmpet en hård kamp for at få den tyske stat til at opgive støtten til sine urentable kulminer ved udgangen af 2014, og hun fik i juli 2010 flertal i Kommissionen for dette synspunkt. Men en studehandel mellem Danmark og Tyskland kan forhindre hende i at nå dette mål.

Danmark har reelt mulighed for at få standset den tyske støtte. Ministerrådet kan nemlig kun ændre Kommissionens beslutning ved enstemmighed. Men erhvervsminister Brian Mikkelsen har fået Europaudvalgets tilslutning til at undlade at bruge veto-retten. Den tyske modydelse skal være, at landet vil støtte Danmark i bestræbelserne for at fastholde, at bankernes beholdninger af obligationer regnes for sikre papirer.

Se artiklen »Studehandel om de tyske kulminer« på Notat.dk

EU har budgetproblemer

Efter vedtagelsen af Lissabon-traktaten skal EU-Parlamentet godkende EU's budget, og denne magt har Parlamentet nu brugt til at forhindre, at der vedtages et budget for 2011. Parlamentet kræver nemlig, at budgettet forøges med 6 procent under henvisning til, at Lissabon-traktaten medfører ekstra udgifter. Men i Ministerrådet vil Storbritannien og Holland højst gå med til, at budgettet forøges med 2,9 procent. Det bliver derfor svært at få en aftale mellem Rådet og Parlamentet.

Når der ikke vedtages et budget, vil budgettet for 2010 være gældende, idet der måned for måned udbetales en tolvtedel af pengene, som iverdigt kun kan bruges på opgaver, der er indeholdt i 2010-budgettet.

Se artiklen »EU får næppe noget budget for 2011« på Notat.dk

EU forøger risiko for svinepest

Indtil den 1. december 2010 skulle lastbiler være 48 timer i karantæne, når de kørte over den dansk-tyske grænse for at hente dyr i danske stalde. Chaufførerne skulle sørge for at vaske og desinficere deres køretøjer, og de skulle kunne fremvise en attest fra vaskehallen, hvis de blev kontrolleret.

Men kravet er nu opgivet af Fødevarestyrelsen efter opfordring fra EU, der har meddelt, at man anser risikoen for svinepest og mund- og klovsyge for stærkt formindsket, oplyser Landbrugsavisen.

»Det er et hasardspil om vores landbrugseksport. Får vi blot ét tilfælde af svinepest, så hedder noteringen ikke 9,20 kroner, men måske 4,20 kroner,« siger vognmand Niels Jeppesen til bladet. Han frygter, at alt for mange vognmænd vil undlade at rense deres køretøjer.

Se artiklen »EU forøger risiko for svinepest« på Notat.dk

TALERSTOLEN

Af Dan Jørgensen,
medlem af
EU-Parlamentet,
Socialdemokraterne

EU's bløde magt kan hjælpe klimaet

EU har ikke meget hård magt. Vi kan ikke tvinge USA eller Kina til noget. Heller ikke når det kommer til klimapolitikken. Men vi har meget blød magt. Og det kan gøre en forskel.

Selv om jeg personligt mener, vi kunne gøre langt mere i Europa, og selv om jeg mener, der er rig grund til at kritisere EU's rolle under COP15, så er der alligevel ingen tvivl om, at vi er den aktør i de internationale klimaforhandlinger, som er gået forrest med det gode eksempel.

Den nuværende FN-klimaftale – den såkaldte Kyoto-protokol ville ganske enkelt ikke eksistere, hvis ikke EU var gået forrest. I modsætning til USA, som aldrig har ratificeret aftalen, har EU forpligtet sig til at reducere vores CO₂-udledninger med 8% inden 2012 (i forhold til 1990-niveau). Og hvad endnu vigtigere er, så har EU mere fremadrettet været den drivende kraft i de internationale forhandlinger frem mod en ny international aftale, der skal afløse Kyoto-protokollen. Ingen aktør har med samme kraft som EU, presset på for at få sat en ambitiøs dagsorden.

Det har også givet sig udtryk i, at EU i høj grad har påvirket, hvad der overhovedet forhandles om i de internationale klimaforhandlinger. Når det f.eks. er lykkedes at gøre det til en international målsætning, at temperaturen ikke må stige mere end to grader, så skyldes det primært, at EU har insisteret på det mål. Da det mål er afgørende for de vigtigste andre mål i en kommende international aftale (hvor meget skal reduceres hvornår), er det selvsagt ret vigtigt.

På bilaterale niveauer har EU også formået at presse lande og landegrupper ved at udnytte det faktum, at vi er en vigtig handelspartner. Et eksempel: Hvorfor ratificerede Rusland i 2006 Kyoto-protokollen? Putin er ikke en stor miljøforkæmper (han har efter sigende udtalt: "Hvis man er imod global opvarmning, har man aldrig oplevet en vinter i Moskva"), og han er normalt ikke interesseret i, at udefrakommende kræfter bestemmer over hans politik. Svaret er, at EU satte det som betingelse for at støtte Ruslands kamp for at komme med i WTO og dermed få bedre globale handelsbetingelser. ♦

En ikke-regering ved roret

Belgien – et land uden regering – har haft ansvaret for at styre EU gennem euro-krisen.

TOMRUM. Et år er slut, og således også et EU-formandskab. Én regering siger farvel og tak, og en anden indtager formandsstolen ved alle Ministerrådets møder, med nogle få undtagelser. Ifølge Folketingets EU-oplysning er stolen af ”stor politisk betydning”, da ”formandskabet sætter dagsordenen og bestemmer, hvilke emner der skal prioriteres”. I det seneste halvår har det i princippet været den belgiske regerings privilegium at styre Unionens fremdrift, og det har været noget ganske særligt. Belgien har nemlig slet ikke haft en regering i hele perioden. En regeringskrise, som især skyldes modsætninger mellem flamske og fransk-talende grupper, fik national politik til at gå i hårdknude i foråret, og krisen blev ikke løst i tide. Hele formandskabet blev derfor varetaget af embedsmænd og politikere uden andet mandat end en temmelig gammel plan.

Alligevel, eller måske netop derfor, blev der – ifølge en analyse fra juni af TV2-journalisten Svenning Dalgaard i EU-Kommissionens ugentlige magasin – draget et ”lettelsens suk i ministerrådsbygningen i Bruxelles”, da det spanske formandskab var overstået, og belgierne tog over. Ingen forstyrrende særinteresser, men pragmatisme og en søgen efter ”europæiske kompromiser”, skrev Dalgaard.

Det fremgår ikke af analysen, hvad ”europæiske kompromiser” er, men hvis det betyder, at alle skal gøres glade og tilfredse, vil vel kun et skarn sætte sig imod. Problemet er, at det belgiske formandskab er blevet sat på mange konfliktfyldte opgaver, hvor det ikke giver sig selv, hvad hensynet til helheden er for noget. Især euro-krisen har virkelig krævet sin ikke-regering. I november blev Irland f.eks. presset til at acceptere en kæmpe lånepakke, som betyder, at landet reelt vil være administreret af EU og Den Internationale Valutafond i mange år fremover. Forløbet fik en førende irsk oppositionspolitiker, Michael Noonan fra Fine Gael, til i en bitter tone at anklage regeringen for elendig taktik i Ministerrådet – netop dét sted, hvor den belgiske ikke-regering angiveligt arbejdede for europæiske kompromiser. I øvrigt på baggrund af en gammel plan, skrevet før nogen overhovedet forholdt sig til Grækenland, Irland, store lånepakker, og redningsplaner for euroen.

Hvad den belgiske befolkning angår, synes den desperation, man har oplevet ved tidligere regeringskriser at have været fraværende. De har måske – som EU’s embedsværk – kunnet se fordele ved situationen. Belgien havde ved udgangen af 2009 en gæld, der svarer til landets årlige

bruttonationalprodukt – betydeligt større end den irske, som lå nede på 65 procent – og finansmedier er begyndt at bruge alarmklokker, når det lille lands økonomi analyseres. Men i Belgien har befolkningen ikke oplevet noget stort drama i 2010. Der har ikke været planer om drastiske offentlige besparelser, eller om store lån med skrappe betingelser. Der har nemlig ikke været en regering til at gennemføre det.

Kenneth Haar

Familieportræt fra et Ministerrådsmøde.